

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

1 септември 2011 г. – Вариант 1

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Византийска империя е наименование на източната част на:

- А) Франкската империя
- Б) Римската империя
- В) империята на Атила
- Г) империята на Александър Македонски

2. Кое е значението, съответстващо на подчертаното понятие?

„От Бога владетелят на многото българи Пресиан изпрати кавхан Исбул, като му даде войски... и кавханът (отиде) при смоляните...”

- А) престолонаследник
- Б) пръв помощник на хана
- В) върховен жрец
- Г) виночерпец на хана

3. Съвременната българска столица София е включена за първи път в пределите на българската държава през:

- А) 705 г. от хан Тервел
- Б) 792 г. от хан Кардам
- В) 809 г. от хан Крум
- Г) 815 г. от хан Омуртаг

4. Описанието на Симеоновия дворец в Преслав е запазено в:

- А) Манасиева хроника
- Б) „Шестоднев” от Йоан Екзарх
- В) писмо на цар Калоян до папа Инокентий III
- Г) Синодик на цар Борил

5. Кой от посочените термини НЕ е характерен за християнската религия?

- А) капище
- Б) иконостас
- В) базилика
- Г) диоцез

6. Източните български земи, включително Преслав, са завладени от император:

- А) Роман Лакапин през 927 г.
- Б) Василий II Българоубиец през 963 г.
- В) Никифор II Фока през 971 г.
- Г) Йоан Цимисхий през 971 г.

7. За дипломатията на кой български владетел се отнася следното описание:

„И така, когато властта в Цариградската империя била наследена от Балдуин, който бил невръстен, за по-голяма полза бил сключен договор и клетва и било утвърдено, че дъщерята на загорския цар, мъж славен и могъщ по това време в тези земи, ще встъпи в брак с невръстния, чрез което...той се надявал на големи дела, както и немалко да укрепи своята власт.“

- А) цар Симеон
- Б) цар Калоян
- В) цар Иван Асен II
- Г) цар Иван Александър

8. Рилският манастир, най-почитаният от българите духовен и религиозен център, бил основан по време на:

- А) покръстването
- Б) управлението на цар Петър
- В) управлението на цар Иван Асен II
- Г) османското завоевание

9. Формата на управление на Османската империя, при която религиозната и държавната власт са обединени, се означава с понятието:

- А) танзимат
- Б) шериат
- В) теокрация
- Г) бюрокрация

10. Коя личност е сред организаторите на Първото Търновско въстание 1598 г.?

- А) Петър Богдан
- Б) Илия Маринов
- В) Георги Пеячевич
- Г) Теодор Балина

11. Първата новобългарска печатна книга „Неделник“ съдържа автопортрет на:

- А) Софроний Врачански
- Б) Паисий Хилендарски
- В) Неофит Рилски
- Г) Неофит Бозвели

12. Кой от занаятите през възрожденската епоха е свързан с вълнено-текстилното производство?

- А) абаджийство
- Б) кундурджийство
- В) чехларство
- Г) кожухарство

13. Кога е открито първото девическо училище през Възраждането?

- А) 1824 г.
- Б) 1835 г.
- В) 1840 г.
- Г) 1846 г.

14. През коя година е организирана т. нар. *Великденска акция*?

- А) 1824 г.
- Б) 1840 г.
- В) 1860 г.
- Г) 1878 г.

15. Кой от вестниците НЕ е издаван от Христо Ботев?

- А) „Македония”
- Б) „Дума на българските емигранти”
- В) „Будилник”
- Г) „Знаме”

16. Посочете понятието, пропуснато в следния текст:

*„Мечом са българи своя _____ изгубили, мечом пак трябва да я добият!
Иначе никой не ще я освободи във веки веков, ако не сами те! И никаква правда не ще
им се отдаде, без да се заемат за оръжие и пролята кръв!”*

Из Първи план на **Г. Раковски** за освобождението на България, 1858 г.

- А) вяра
- Б) твърдина
- В) старина
- Г) свобода

17. Идеята за „чиста и свята република” се защитава от:

- А) Георги Мамарчев
- Б) Любен Каравелов
- В) Васил Левски
- Г) Христо Ботев

18. Кой е войводата на Хвърковатата чета по време на Априлското въстание 1876 г.?

- А) Панайот Хитов
- Б) Хаджи Димитър
- В) Георги Бенковски
- Г) Христо Ботев

19. Коя функция е в правомощията на Великото народно събрание?

- А) гласува бюджет
- Б) одобрява външни заеми
- В) контролира правителството
- Г) избира Регентски съвет

20. Посочете понятието, пропуснато в следния текст:

„Мирът между Кралство Сърбия и _____ България се възстановява”
Букурещки договор 1886 г.

- А) република
- Б) кралство
- В) княжество
- Г) царство

21. Какво НЕ е характерно за българската действителност в периода между 1903 и 1911 г.?

- А) бурно развитие на българската икономика
- Б) значим културен и научен напредък
- В) забележим упадък на „личния режим”
- Г) съпричастност с борбите на българите в Македония и Тракия

22. Денят 16 юни 1913 г. е наречен „ден на престъпното безумие”, защото:

- А) Румъния напада България
- Б) българите атакуват гърци и сърби
- В) турците нахлуват в Източна Тракия
- Г) е подписан Цариградският мирен договор

23. Правителството на Ал. Стамболийски е свалено от власт чрез преврат, защото:

- А) Политическият кръг „Звено” настоява за това
- Б) не може да бъде свалено от политическите си противници чрез избори
- В) управляващите в Белград, Париж и Лондон настояват за това
- Г) окупационните съглашенски войски оттеглят подкрепата си за него

24. Как идва на власт Народният блок през 1931 г.?

- А) чрез парламентарни избори
- Б) чрез военен преврат
- В) след компромис с управляващите
- Г) след натиск от великите сили

25. Кои са личностите, които отговарят на описанията?

*Духовник, останал 30 години начело на Българската църква;
Поет, станал жертва на „белия терор“ през 1925 г.;
Лидер на БКП след 1944 г., установил „култ към личността“*

- А) Екзарх Стефан; Димчо Дебелянов; Васил Коларов
- Б) Екзарх Стефан; Пейо Яворов; Георги Димитров
- В) Екзарх Йосиф; Емилиян Станев; Годор Живков
- Г) Екзарх Йосиф; Гео Милев; Вълко Червенков

26. В резултат на договорка между кои политици България попада в сферата на СССР след Втората световна война?

- А) Хитлер и Сталин
- Б) Рибентроп и Молотов
- В) Чърчил и Рузвелт
- Г) Чърчил и Сталин

27. Кой договор е подготвен от Парижката мирна конференция от 1919 г.?

- А) Локарнски
- Б) Версайски
- В) Рапалски
- Г) Брест-Литовски

28. В коя държава след Първата световна война монархическата форма на управление се запазва?

- А) Русия
- Б) Австро-Унгария
- В) Германия
- Г) Великобритания

29. Кое от посочените събития в международните отношения е станало през 30-те години на XX в.?

- А) създаването на Обществото на народите
- Б) Локарнската конференция
- В) Мюнхенската конференция
- Г) Техеранската конференция

30. Договорът от Маастрихт от 1992 г. предвижда създаване на:

- А) Европейски съюз
- Б) Европейска общност за атомна енергия
- В) Европейска детска асамблея
- Г) Европейска общност за въглища и стомана

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени български владетели от IX век. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете липсващите имена на владетели, така че да бъде спазена хронологическата последователност на управлението им.

32. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете три книжовни паметника от епохата на Златния век на старобългарската култура.

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете историческата личност и века, свързани с посочените събития/ факти:

- А) Официално признаване на царската титла на българския средновековен владетел
- Б) Издаване на вестник „Дунавски лебед“
- В) Оформяне на Антихитлеристката коалиция

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящия термин/ понятие (губерния, федерация, вилает, антисемитизъм, антиглобализъм, интеграция), които съответстват на дадените определения:

- А) Военно-административна единица в Османската империя
- Б) Омраза срещу евреите, гонения и погроми срещу тях
- В) Процес на обединяване на европейските държави след Втората световна война

35. За всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от българската или съвременната световна история:

- А) ерес
- Б) окупация
- В) примирие

36. Прочетете внимателно откъса и отговорете на поставените въпроси:

„Внимание, вие, читатели и слушатели, роде български,... Четете и знайте, за да не бъдете подигравани и укорявани от други племена и народи. Твърде много обикнах българския род и отечество и много труд употребих да събирам от различни книги и истории... О неразумни и юроде! Защо се срамуваш да се наречеш българин и не четеш, и говориш на своя език?(...) Ти, българино, не са мами, знай своя род и език и се учи на своя език!...”

А) От кое произведение е откъсът?

Б) Кой е неговият автор?

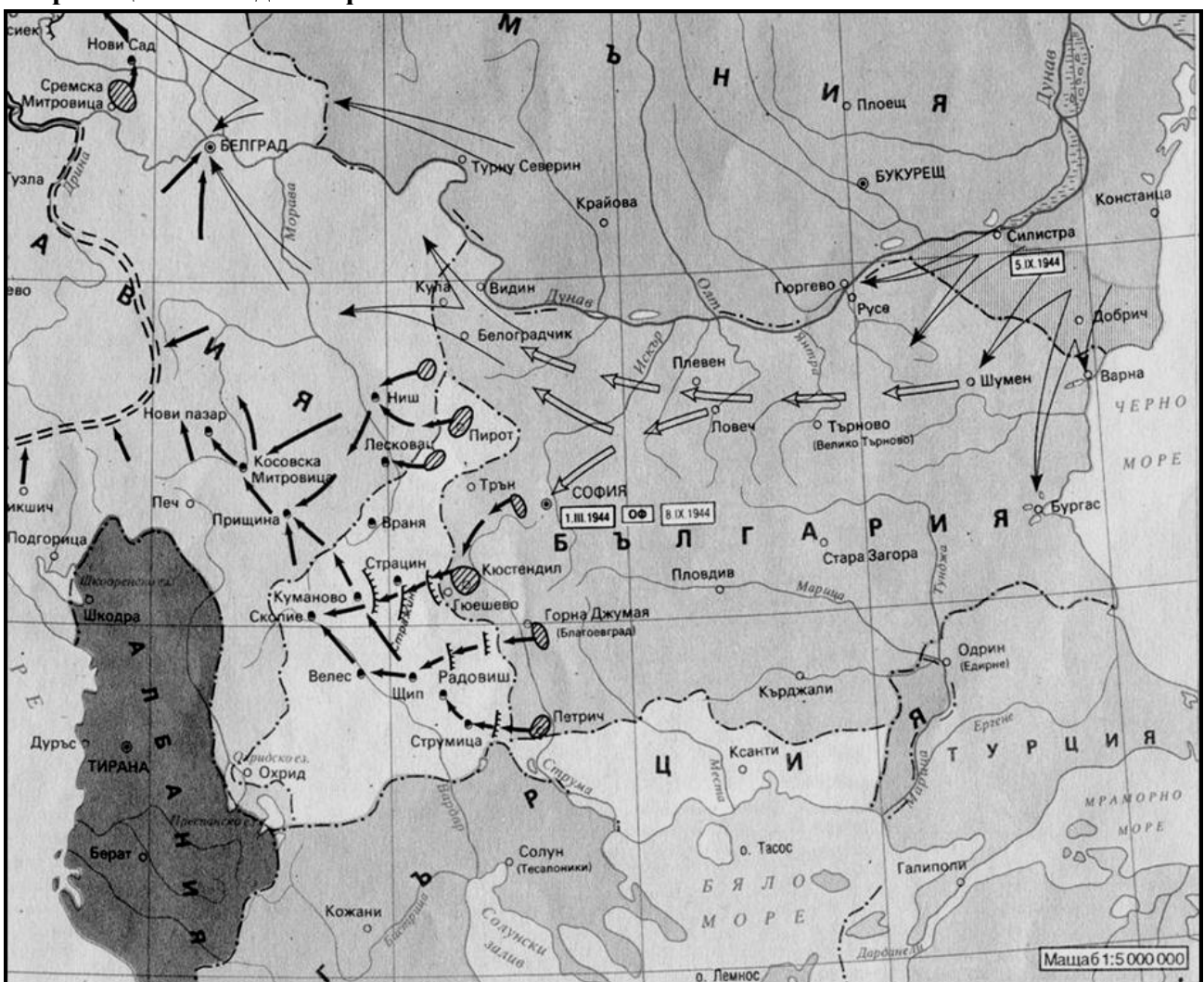
В) Какъв призив към българите отправя авторът в подчертаната част от откъса?

37. Разгледайте картата, на която е представено участието на България във Втората световна война, и отговорете на поставените въпроси:

А) През коя година България влиза във войната?

Б) Навлизането на войски на коя държава през североизточната българска граница е отбелязано на картата?

В) Срещу войските на коя държава воюва българската армия по западната си граница в последната фаза на тази война?

38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси:

А) Към коя прослойка на българското средновековно общество са принадлежали изобразените личности?

Б) Какво символизира моделът на църква в ръцете на мъжа от изображението?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как България се превръща в политически хегемон на Балканския полуостров при управлението на цар Иван Асен II?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Как цар Иван Асен II се възкачва на престола?
2. Какви са дипломатическите похвати, с които владетелят решава териториални спорове и създава политически съюзи, и как ги прилага той?
3. Защо се стига до сражението при Клокотница и какъв е неговият изход?
4. Какви са последиците от сражението при Клокотница за България и за Балканите?
5. Каква е политиката на владетеля по отношение на църквата и духовния живот?